

Posudek oponenta disertační práce Hany Tillmanové
„Evangelista Papazzone a jeho rukopis Tractatus de arte saltandi.“
předkládané v roce 2021 na Ústavu hudební vědy

I. Stručná charakteristika práce

Disertační práce je věnována edici, překladu a analýze traktátu císařského tanečního mistra, působícího na dvoře Rudolfa II. v rozmezí sedmdesátých až zřejmě devadesátých let šestnáctého století. Samotný traktát, dochovaný unikátně v podobě kaligrafického rukopisu ve sbírkách Rakouské státní knihovny, patří mezi důležitá pojednání o tanečním repertoáru 16. století a gagliardě jakožto nejoblíbenějšímu dobovému tanci zvláště. Ve vztahu k samotnému tanečnímu mistru Papazonovi se však také jedná o pramen zásadní a přitom dosti izolovaný, protože pro jeho působení na císařském dvoře není dosud známá širší paleta relevantních pramenů.

II. Stručné celkové zhodnocení práce

Práci hodnotím z pohledu historika a muzikologa, nejsem kompetentní se vyjádřit k samotné problematice tance, choreografie a otázkám filologickým, resp. odborně posoudit kvalitu samotného překladu. Přesto se mi práce jeví dobře zaměřená, s jasně zvoleným cílem i strukturou. Zpřístupnění unikátního rukopisného traktátu formou edice včetně překladu do češtiny považuji za velmi podstatné ve více rovinách. K této primárně materiálově zaměřené práci nemám podstatnějších výhrad.

III. Podrobné zhodnocení práce a jejích jednotlivých aspektů

Vzhledem k centrálnímu významu Papazzoneho traktátu v rámci posuzované disertační práce považuji strukturu práce i argumentaci za vhodně zvolené. Za adekvátní považuji rovněž formální stránku textu, v němž věcný tón výkladu, jasné formulace téměř prosté pravopisných chyb i úhledná typografie jednoznačně prospívají celkové srozumitelnosti a tedy i využitelnosti práce. Případný uživatel / čtenář, k němuž se autorka obrací nejen samotnou edicí a překladem, získá bez větších obtíží potřebné konkrétní informace včetně širšího kontextu.

Vzhledem ke klíčové roli samotného teoretického pojednání chápu jisté limity širšího kontextu práce. Z hlediska odborné literatury postrádám přihlédnutí k většímu spektru publikací Petra Daňka (zejména zde absentuje studie *Svatba, hudba a hudebníci v období vrcholné renesance /Na příkladu svatby Jana Krakovského z Kolovrat v Innsbrucku roku 1580/*. Opera historica 8) a Martina Horyny ve vztahu k Rožmberkům i dobovému hudebnímu repertoáru. Právě Horyna v souvislosti s hudebním provozem na rožmberském dvoře používá pro tamní primárně instrumentální ansámbl důsledně termínu *muzika* na místo staršího, nepřesného a bohužel dodnes tradovaného termínu kapela. Právě případné přihlédnutí k roli *muziky* ve smyslu ansámblu v aristokratickém i měšťanském prostředí by mohlo výklad více propojit s dosavadní znalostí hudebního provozu druhé poloviny 16. století nejen v Čechách.

V širším kulturním kontextu se éře Rudolfa II. věnoval britský historik Robert J. Evans, kterého autorka nezmiňuje. Podobně jako v případě publikací Petra Daňka a Martina

Horyny by si rozsáhlejší autorčinu pozornost zasloužily také příspěvky věnované hudebnímu provozu císařského dvora, vedle úzeji muzikologicky zaměřené práce C. P. Comberiatih mám na mysli příspěvky Markuse Grassla, věnované primárně instrumentální hudbě, a především Roberta Lindella, z nichž autorka cituje jen studii z časopisu *Hudební věda* (1989). V mladším příspěvku z roku 1994 (*Music and Patronage at the court of Rudolf II.*) Lindell více akcentuje díla dedikovaná přímo císaři. V tomto soupise figurují také *Lamentace* Christiana Hollandera, dedikované posthumně jakožto rukopis a dochované rovněž ve sbírkách Rakouské národní knihovny. Autorka sice v textu klade otázky stran účelu rukopisného pojednání tanečního mistra Papazzoneho (s. 145, explicitněji s. 340), postrádám však hypotézu, že se jednalo o rukopis dedikační, věnovaný přímo císaři (tedy ve shodě s připsáním díla v úvodu pojednání), který se pochopitelně dochoval jako unikát právě v nástupnické instituci původní císařské knihovny. Tato dedikační praxe byla zřejmě vcelku běžná i v rovině rukopisů, ať už šlo o hudební skladby, divadelní hry či právě různé traktáty.

Z dílčích výhrad: autorka cituje disertační práci Michaely Žáčkové Rossi, ta však chybí v závěrečném seznamu literatury, postrádám zde zcela i knižní verzi práce na stejné téma. Edice deníku Adama ml. z Valdštejna by měla být zahrnuta do kategorie vydaných pramenů, nikoli literatury.

Teprve v rámci vypracování posudku jsem měl možnost ověřit informace týkající se olomouckých městských knih (SOkA Olomouc, fond Archiv města Olomouce, sign. 1088 – druhá část, fol. 34r k roku 1595 a sign. 1090, fol. 278v k roku 1597, tamtéž díl II, fol. 23r), v nichž je zachycena finanční pohledávka „císařského tanečního mistra Baptisty Papasona“, který je k roku 1597 označený jako zesnulý.

Je nepochybné, že předkládaná disertační práce je originálním dílem, důležitým příspěvkem k problematice tance a konkrétně gagliardy v druhé polovině 16. století. Autorka přináší vlastní edici a překlad dobového traktátu, přičemž se obsáhle věnuje usouvztažení především taneční terminologie v rámci dobové praxe. Poněkud postrádám širší kulturní kontextualizaci, reflexi možných vazeb k dobovému hudební materiálu i provozovací praxi a konečně i případné rozpracování / rozporování možnosti, že dochovaný rukopis představuje dedikační exemplář pro samotného císaře (snad možno ověřit ve dvorských účetních knihách z hlediska evidence tzv. Gnadengeld). Pro eventuelní knižní podobu práce doporučuji přihlédnout – kromě výše zmíněných pramenných zmínek z Olomouce – i k těmto aspektům.

Dotazy k obhajobě

V rámci obhajoby navrhuji rozpravu na některé z témat uvedených v předchozím odstavci, především pak autorčino vyjádření k možné dedikační funkci samotného rukopisu.

IV. Závěr

Předložená disertační práce splňuje požadavky kladené na disertační práci, a proto ji doporučuji k obhajobě a předběžně ji klasifikuji jako prospěla.